

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15CoP/10/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7518204665
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Morozová Nemcová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:7518204665.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej a členov senátu JUDr. Ingrid Kalinákovej a JUDr. Zuzany Biščákovej v právnej veci navrhovateľky V. I., nar. X.X.XXXX, trvale bytom H. XX/XX, B. C. S., právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s.r.o.; advokát, so sídlom Kuzmányho 29, 040 01 Košice, a otca Y. I., nar. X.X.XXXX, trvale bytom H. XX/XX, B. C. S., právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Katunský, JUDr. Kuzma so sídlom Floriánska 16, 040 01 Košice, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: X. I., C.. XX.X.XXXX, bytom u matky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, so sídlom Staničné námestie 9, 040 01 Košice, o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu a k plnoletému dieťaťu T. I., C.. X.X.XXXX (O. B. S. X.X.XXXX), D. S. H. XX/XX, B. C. S., právne zastúpenej JUDr. Mariánom Juskom, advokátom, so sídlom Račí potok 3, 040 01 Košice, o odvolaní matky, odvolaní plnoletej dcéry a odvolaní otca voči rozsudku Okresného súdu Košice - okolie č.k. 9P/233/2018-433 zo dňa 25. marca 2022 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Košice - okolie, č. k. 9P/233/2018 - 519 zo dňa 19. decembra 2022, takto

rozhodol:

- I. Potvrďuje rozsudok v spojení s opravným uznesením okrem výroku I. a IX.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Predmetom konania je úprava práv a povinností rodičov k maloletému X., nar. XX.X.XXXX a maloletej T., nar. X.X.XXXX, na čas do rozvodu manželstva. Matka podala návrh na úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas do rozvodu tak, že maloleté deti majú byť zverené matke, ktorá ich bude zastupovať a spravovať ich majetok, otec má byť zaviazaný prispievať na výživu každého z maloletých detí sumou 1 800 eur mesačne. Zároveň matka žiadala aj o priznanie spätného výživného za obdobie troch rokov od podania návrhu na rozvod, ktorý bol podaný 17.1.2017.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Košice - okolie rozsudkom pod č.k. 9P/233/2018-433 dňa 25.3.2022 ako súd prvej inštancie rozhodol tak:

„I. Konanie o zverenie, zastupovanie a spravovanie majetku vo vzťahu k maloletému dieťaťu, X. I., nar. XX.X.XXXX a k plnoletému dieťaťu, T. I., nar. X.X.XXXX z a s t a v u j e .

II. U r č u j e v ý ž i v o v a c i u p o v i n n o s ť o t c a k m a l . X . I . , n a r . X X . X . X X X X s u m o u 4 0 0 € m e s a č n e z a o b d o b i e o d 2 6 . 7 . 2 0 1 8 d o 1 9 . 1 0 . 2 0 2 1 s t ý m , ž e d l ť n é v ý ž i v n é v s u m e 1 0 6 5 9 , 4 8 € j e o t e c p o v i n n ý z a p l a t i ť k r u k á m m a t k y d o 3 0 d n í o d d o r u č e n i a t o h t o r o z s u d k u .

III. U r č u j e p o v i n n o s ť o t c a p r i s p i e v a ť n a t v o r b u ú s p o r m a l . X . I . , n a r . X X . X . X X X X s u m o u 3 0 0 € m e s a č n e z a o b d o b i e o d 2 6 . 7 . 2 0 1 8 d o 1 9 . 1 0 . 2 0 2 1 s t ý m , ž e d l ť n ú s u m u n a t v o r b u ú s p o r v o v ý š k e 1 1 6 5 0 € j e o t e c p o v i n n ý z a p l a t i ť n a ú č e t m a l . d i e ť a ť a z r i a d e n ý m a t k o u v p r o s p e c h m a l . d i e ť a ť a d o 3 0 d n í o d d o r u č e n i a t o h t o r o z s u d k u .

IV. N á v r h v č a s t i u r č e n i a v ý ž i v n é h o v o v z ť a h u k m a l . d i e ť a ť u X . I . , n a r . X X . X . X X X X z a o b d o b i e o d 1 7 . 1 . 2 0 1 4 d o 2 5 . 7 . 2 0 1 8 z a m i e t a .

V. O t e c j e p o v i n n ý p r i s p i e v a ť n a v ý ž i v u p l n o l e t é h o d i e ť a ť a , T . I . , n a r . X . X . X X X X s u m o u 8 0 0 € m e s a č n e , v ť d y d o 1 5 - t e h o d ť a v k a ť d o m m e s i a c i v o p r e d k r u k á m p l n o l e t e j d c e r y , p o č n ú c o d 2 6 . 7 . 2 0 1 8 d o b u d ú c n a .

VI. D l ť n é v ý ž i v n é n a p l n o l e t ú T . I . , n a r . X . X . X X X X z a o b d o b i e o d 2 6 . 7 . 2 0 1 8 d o 3 1 . 3 . 2 0 2 2 s p o l u v s u m e 2 7 9 9 3 , 8 7 € j e o t e c p o v i n n ý u h r a d i ť k r u k á m p l n o l e t e j d c e r y d o 6 0 d n í o d d o r u č e n i a t o h t o r o z s u d k u .

VII. N á v r h v č a s t i u r č e n i a v ý ž i v n é h o v o v z ť a h u k p l n o l e t é m u d i e ť a ť u , T . I . , n a r . X . X . X X X X n a d s u m u 8 0 0 € a z a o b d o b i e o d 1 7 . 1 . 2 0 1 4 d o 2 5 . 7 . 2 0 1 8 z a m i e t a .

VIII. Ź i a d e n z ú č a s t n í k o v n e m á n á r o k n a n á h r a d u t r o v k o n a n i a .

IX. Z r u š u j e u z n e s e n i e O k r e s n é h o s ú d u K o š i c e - o k o l i e č . k . 1 9 P / 1 2 3 / 2 0 1 8 - 7 8 z 2 5 . 6 . 2 0 1 8 v z n e n í u z n e s e n i a K r a j s k é h o s ú d u v K o š i c i a c h č . k . 8 C o p / 3 1 2 / 2 0 1 8 - 1 2 8 z 2 3 . 1 1 . 2 0 1 8 . "

3. S ú d p r v e j i n š t a n c i e r o z h o d n u t i e o d ť o v o d n i l t ý m , ž e m a l s k u t k o v o p r e u k á z a n é , ž e r o z s u d k o m O k r e s n é h o s ú d u K o š i c e - o k o l i e s p . z n . 1 9 P / 1 5 / 2 0 1 7 z o d ť a 2 1 . 7 . 2 0 2 1 m a n ť e l s t v o r o d i č o v r o z v i e d o l s t ý m , ž e m a l o l e t ý X . b o l z v e r e n ý m a t k e , o t e c b o l z a v i a z a n ý p l a t i ť v ý ž i v n é v o v ý š k e 5 0 0 , - e u r m e s a č n e a p r i s p i e v a ť n a t v o r b u ú s p o r s u m o u 3 0 0 , - e u r m e s a č n e . S t y k o t c a s m a l o l e t ý m o s t a l n e u p r a v e n ý . R o z s u d o k o k r e m v ý r o k u o v ý ž i v n o m a t v o r b e ú s p o r n a d o b u d o l p r á v o p l a t n o s ť 2 0 . 1 0 . 2 0 2 1 , p r i č o m o d v o l a c í s ú d o o d v o l a n í m a t k y a o t c a d o p o s i a l v o v e c i n e r o z h o d o l .

Z á r o v e ť m a l s ú d z p r i p o j e n é h o s p i s u O k r e s n é h o s ú d u K o š i c e - o k o l i e s p . z n . 1 9 P / 2 2 / 2 0 1 7 p r e u k á z a n é , ž e n a n á v r h m a t k y s ú d u z n e s e n í m z 2 0 . 2 . 2 0 1 7 n a r i a d i l o t c o v i d o č a s n e p r i s p i e v a ť n a v ý ž i v u m a l o l e t ý c h d e t í X . X . T . s u m o u p o 8 0 e u r m e s a č n e , p r i č o m u z n e s e n i e n a d o b u d l o p r á v o p l a t n o s ť 2 1 . 3 . 2 0 1 7 a v y k o n a t e l n o s ť 3 . 3 . 2 0 1 7 . Z á r o v e ť m a l s ú d p r v e j i n š t a n c i e p r e u k á z a n é , ž e O k r e s n ý s ú d K o š i c e - o k o l i e s p . z n . 1 9 P / 1 2 3 / 2 0 1 8 , K r a j s k ý s ú d v K o š i c i a c h d ť a 2 3 . 1 1 . 2 0 1 8 z r u š i l u z n e s e n i e 1 9 P / 2 2 / 2 0 1 7 a z m e n i l t o t o u z n e s e n i e O k r e s n é h o s ú d u K o š i c e - o k o l i e z 2 5 . 6 . 2 0 1 8 č . k . 1 9 P / 1 2 3 / 2 0 1 8 - 7 8 t a k , ž e n a r i a d i l n e o d k l a d n é o p a t r e n i e , ž e o t e c j e p o v i n n ý p l a t i ť n a v ý ž i v u m a l o l e t e j T . 1 6 0 , - e u r m e s a č n e a n a v ý ž i v u m a l o l e t é h o X . 1 0 0 , - e u r m e s a č n e o d d o r u č e n i a r o z h o d n u t i a . U v e d e n é u z n e s e n i e n a d o b u d l o p r á v o p l a t n o s ť a v y k o n a t e l n o s ť 5 . 1 2 . 2 0 1 8 . Z á r o v e ť m a l s ú d p r v e j i n š t a n c i e p r e u k á z a n é z o s p i s u O k r e s n é h o s ú d u K o š i c e - o k o l i e č . k . 1 2 P / 7 5 / 2 0 0 5 , ž e r o d i č o v s k é p r á v a a p o v i n n o s t i k o b o m d e ť o m b o l i u p r a v e n é r o z s u d k o m z 1 1 . 1 0 . 2 0 0 5 , a t o t a k , ž e o b e d e t i b o l i z v e r e n é d o v ý c h o v y a o s o b n e j s t a r o s t l i v o s t i m a t k y a o t e c b o l z a v i a z a n ý p l n i ť s i v ý ž i v o v a c i u p o v i n n o s ť v o č i m a l o l e t e j T . s u m o u 2 . 5 0 0 , - S k o d 1 3 . 4 . 2 0 0 5 a v o č i m a l o l e t é m u X . s u m o u 2 0 0 0 S k o d 1 . 9 . 2 0 0 5 , p r i č o m r o z s u d o k n a d o b u d o l p r á v o p l a t n o s ť 1 5 . 1 1 . 2 0 0 5 .

4. Z á r o v e ť v r á m c i k o n a n i a , p o č a s k t o r é h o T . I . n a d o b u d l a d ť a X . X . X X X X p l n o l e t o s ť , t á t o s a p r i p o j i l a k n á v r h u m a t k y n a ú p r a v u v ý ž i v n é h o .

5. S ú d p r v e j i n š t a n c i e n a z á k l a d e v y k o n a n é h o d o k a z o v a n i a d o s p e l k z á v e r u , ž e z v e r e n i e m a l o l e t é h o X . , j e h o z a s t u p o v a n i e a s p r a v o v a n i e j e h o m a j e t k u , b o l i u ť p r e d m e t o m r o z s u d k u , k t o r ý m s a u p r a v o v a l i r o d i č o v s k é p r á v a a p o v i n n o s t i k m a l o l e t é m u d i e ť a ť u n a č a s p o p r á v o p l a t n o s t i v ý r o k u o r o z v o d e m a n ť e l s t v a . Z u v e d e n é h o d ť o v o d u s ú d v t e j t o č a s t i k o n a n i e z a s t a v i l v o v ý r o k u I .

Z á r o v e ť s a s ú d p r v e j i n š t a n c i e z a o b e r a l v ý ž i v o v a c o u p o v i n n o s ť o u z o s t r a n y o t c a k o b o m d e ť o m a p r i u r č o v a n í v ý š k y v ý ž i v n é h o b o l o p o t r e b n é v y c h á d z a ť z t o h o , a k á f i n a n č n á s u m a m e s a č n e j e p o t r e b n á n a ú h r a d u o d ť o v o d n e n ý c h p o t r i e b d i e ť a ť a , p r i č o m m e d z i t i e t o p o t r e b y p a t r i a v ý ž i v a v o v l a s t n o m s l o v a

zmysle, hmotné potreby ako šatstvo, bielizeň, hygienické potreby, ale aj náklady a bývanie, ako aj všetky potreby pre život.

Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že v období od podania návrhu na obe deti v plnom rozsahu sa starala výlučne matka, otec nevykonával starostlivosť o deti v žiadnom rozsahu a prestal prispievať na ich výživu, a preto mu bolo uložené neodkladným opatrením pred podaním tohto návrhu prispievať na výživu každého dieťaťa sumou 80 eur mesačne a neskôr sumou 100 eur na maloletého X. a 160 eur na maloletú T.. Matka počas konania poukazovala na nadštandardnú životnú úroveň otca, ktorú dosiahol výhrou T. v roku 2009 vo výške 3 000 000 eur, a preto žiadala výživné po 1 800 eur na každé dieťa. V konaní dokazovaním mal súd prvej inštancie preukázané, že otec v konaní 15C/11/2017 uviedol, že z výhry mu brat, ktorý de facto vyhral uvedenú sumu, dal 150 000 eur a taktiež mal dispozičné právo k účtu brata a ľubovoľne mohol nakladať si financiami, ktoré vyhral W. I., teda jeho brat. Zároveň bolo preukázané, že otec vlastní 4-izbový byt v B., požičiava peniaze a vlastní niekoľko osobných motorových vozidiel, ako aj nakladá s finančnými prostriedkami, ktoré má na účte v D.. Súd pri určovaní výšky výživného posudzoval aj potreby maloletých detí. V čase podania návrhu T. ukončila druhý stupeň základného vzdelávania a nastúpila na strednú odbornú školu do prvého ročníka a zároveň v čase rozhodovania súdu bola už vo štvrtom ročníku tej istej školy a maloletý X. bol žiakom siedmej triedy základnej školy, pričom 1.9.2021 nastúpil na O. I.. Súd prvej inštancie poukázal na to, že majetkové pomery otca dovoľujú prispievať na výživu jeho detí výživným 400 eur u maloletého X., pričom súd na tvorbu jeho úspor určil ďalšiu sumu 300 eur a na výživu plnoletej T. sumou 800 eur mesačne. Zároveň sa vysporiadal s tým, že hoci otec okrem splátok pôžičiek, príjmu zo zamestnania, nemal preukázaný pravidelný príjem, jeho majetkové pomery však svedčia o vysokej finančnej rezerve, ktorú nemohol za tak krátke obdobie minúť ako sám tvrdí. Súd pri výške výživného vzal do úvahy, že otec mal a má možnosti získať príjem, napríklad odplatom za pôžičky, odplatom za užívanie jeho nehnuteľností a nevyňakladal finančné prostriedky na tipovanie a gambling. Deti majú právo podľa súdu podieľať sa na životnej úrovni solventného rodiča - otca, pričom výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov.

6. Súd prvej inštancie poukázal na to, že matka sa v návrhu, ku ktorému sa pripojila aj plnoletá dcéra, vyjadrila, že žiada priznať výživné späť pred podaním návrhu od 17.1.2014, pričom dôvodom mala byť vysoká solventnosť otca a jeho nezáujem o úhradu potrieb rodiny. Matka neoznačila, ani nepreukázala žiadny závažný dôvod, ktorý by jej bránil podať návrh vo veci samej na určenie výživného v čase od 17.1.2014 do 25.7.2018. Z uvedeného dôvodu súd návrh matky, ako aj plnoletej dcéry na určenie výživného na čas pred podaním návrhu, t.j. od 17.1.2014 do 25.7.2018, zamietol. Súd rovnako zamietol aj návrh plnoletej dcéry na určenie výživného nad 800 eur, pretože výživné nad túto sumu považuje za neprimerané potrebám dieťaťa, pričom súdom bolo určené výživné 800 eur, niekoľkonásobne prevyšuje reálne potreby dieťaťa a dôvodom jeho priznania boli len majetkové pomery otca. Zároveň súd nevezal do úvahy argumentáciu otca, že matka sa vzdala príjmu, keď s bratom predali garsónku v B. nad Bodvou za 6 000 eur, pretože uvedená kúpa bola spôsobená tým, že išlo o nehnuteľnosť po smrti jej otca, ktorá bola v dezolátnom stave.

7. Súd právne odôvodnil rozhodnutie s poukazom na príslušné ustanovenia Zákona o rodine, konkrétne § 36 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 63 ods. 3, ako aj § 75 ods. 1, § 77 ods. 1 a § 363 CMP a § 44 CMP. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania v zmysle ustanovenia § 52 a § 55 CMP.

III. Obsah odvolania a vyjadrenie k odvolaniu

8. Proti rozsudku podal odvolanie otec proti výrokom II., III., V. a VI., pričom argumentoval tým, že stanovené výživné je v rozpore so zásadou primeranosti, je neprimerane vysoké, nezodpovedá schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom otca a rovnako ani potrebám maloletých detí. Súd podľa neho odôvodnil výšku výživného majetkovými pomermi otca spred 10 rokov a absolútne nebral do úvahy jeho aktuálne finančné pomery. V čase, kedy otec detí disponoval vysokými sumami finančných prostriedkov a z týchto mala prospech aj jeho rodina, t.j. manželka a deti, je tiež nesporné, že otec s týmito finančnými prostriedkami nehospodáril rozumne, poskytoval pôžičky, tipoval a gambloval, ale poukázal na to teda, že z uvedených finančných prostriedkov jednoznačne mala prospech rodina. V čase vyhlásenia rozhodnutia je otec nezamestnaný s odmenou vo výške 142 eur mesačne. Vlastní síce byt, v ktorom býva a rodinný dom, v ktorom býva matka s deťmi, ako aj pozemok vedľa kamarátovho baru a dve ojazdené motorové vozidlá, pričom nedisponuje žiadnymi úsporami. Zároveň argumentoval tým, že súdom stanovené výživné je v priamom rozpore s ustanovením § 62 ods. 2 Zákona o rodine, nakoľko

vrhá otca na hranicu úplnej chudoby a na druhej strane deťom poskytuje nadštandardnú životnú úroveň, pričom výška určeného výživného je mnohonásobne vyššia, než sú odôvodnené potreby detí. Zároveň poukázal na to, že matka bola nezamestnaná až do 8.6.2020, kedy sa zamestnala v pizzérii a jej príjem je 120 až 150 eur mesačne, a to napriek tomu, že má dosiahnuté stredoškolské vzdelanie s maturitou. Navrhol zmeniť rozsudok súdu prvej inštancie a zaviazat' sumou 100 eur mesačne na maloletého X. a sumou 160 eur mesačne na plnoletú T., eventuálne zrušil a vrátil rozsudok súdu prvej inštancie.

9. Matka maloletého X. a plnoletej T. podala odvolanie voči rozsudku súdu prvej inštancie, a to čo sa týka výrokov II., III., IV. a VIII. Argumentovala tým, že súd priznal podstatne nižšiu výšku výživného na maloletého X., ktorá ani zďaleka nekorešponduje s majetkovými pomermi otca, ktoré boli preukázané v konaní. Pri rozhodovaní súdu o výživnom, podľa matky je nutné uplatniť prednosť princípu potenciality pred princípom fakticity. Poukázala pritom na rozsudok Najvyššieho súdu SR, ako aj rozsudok Krajského súdu v Trnave.

Argumentovala tým, že povinný rodič vedie nákladný spôsob života a nezodpovedne, až účelovo sa zbavuje finančného prospechu na úkor oprávnených. Aj keď súd v napádanom rozhodnutí dospel k záveru o nadpriemerných majetkových pomeroch otca, uvedené konkretizoval bez dôsledného odôvodnenia jeho myšlienkového postupu a bez adekvátneho zohľadnenia ohromného potenciálneho nadštandardného majetku otca.

Z vyjadrenia otca je zrejmé, že si nemusel a nemusí robiť starosti o živobytie, že nie je odkázaný na vykonávanie pracovnej alebo podnikateľskej činnosti a že aj teraz dokáže spokojne a nadštandardne žiť bez akéhokoľvek príjmu zo zamestnania alebo podnikania, čo svedčí o argumentácii matky. Uvedené je podľa názoru matky v rozpore s ustanovením § 62 ods. 2 Zákona o rodine. Zároveň matka v odvolaní sa vyjadrila, že nesúhlasí s odôvodnením súdu, že návrh mohla podať skôr, pričom nepreukázala žiaden dôvod, pre ktorý tak neurobila a má za to, že uvedené je v rozpore s § 77 Zákona o rodine. Podľa názoru matky v prejednávanej veci boli preukázané dôvody hodné osobitného zreteľa a zároveň aj zo záverov súdu vyplynulo, že otec mal potreby rodiny uhrádzať len približne do novembra 2016. Rozhodnutie súdu, ktorým na jednej strane sa konštatuje, že od 2016 sa nepodieľal na uhrádzaní potrieb rodiny a na druhej strane nevidí dôvody priznať nárok na výživné minimálne od obdobia roku 2017, je podľa matky v evidentnom rozpore s najlepším záujmom maloletého dieťaťa. Ohľadom trov konania mal súd aplikovať ustanovenie § 55, nakoľko otec sa vyhýbal zabezpečeniu potrieb svojej rodiny, a to zatajovaním svojich majetkových pomeroch. Navrhla zmeniť rozsudok súdu prvej inštancie, a to tak, že súd určuje vyživovaciu povinnosť opísať z rozboru označenú časť perom - neviem, z akého rozboru.

10. Voči rozsudku súdu prvej inštancie podala odvolanie aj dospelá dcéra T., pričom napáda v odvolaní výrok V., VII. a VIII. Podľa plnoletej dcéry súd konštatoval nadpriemerné majetkové pomery otca a aj napriek tomu priznal nižšiu výšku výživného na ňu ako žiadala. Majetkové pomery otca svedčia o vysokej finančnej rezerve, ktorú nemohol ani podľa nej za tak krátky čas minúť a má možnosť získať príjem, a to odplatom za pôžičky, odplatom za užívanie nehnuteľností bez toho, aby tipoval, gambloval a odišiel zo spoločnosti bez zhodnotenia podielu. Poukázala na to, že financoval nákladné dovolenky aj iným osobám, nie im. Čo sa týka dĺžky konania, konanie otca, ktorým sa snažil zmariť preukázanie majetku, odôvodňuje aj podľa dcéry použitie § 55 CMP.

Navrhla zmeniť rozsudok súdu prvej inštancie a zaviazat' otca vyživovacou povinnosťou v navrhovanej výške a zároveň žiadala priznať náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie aj pred odvolacím súdom.

11. K odvolaniu otca sa vyjadrila matka, ktorá uviedla, že nesúhlasí s odvolacími námietkami otca, považuje ich za nedôvodné, pričom sa stotožňuje so záverom súdu o vysokej finančnej rezerve otca, nestotožňuje sa s určenou výškou výživného, ktorú súd podhodnotil. Uviedla, že by bolo v rozpore s princípom spravodlivosti a v rozpore s právom maloletého na rovnakú životnú úroveň rodiča, ak by súd neprihliadol na zbytočné výdavky otca uskutočnené aj počas konania, kedy absolvoval niekoľko zahraničných dovolení a pregambloval finančné prostriedky. Dnes nepotrebuje pracovať, nepotrebuje žiadať o podporu, ani si požičiavať. Otec vlastní viaceré nehnuteľnosti, hnutel'ný majetok vyššej hodnoty, pričom sa vzdal príjmu, ktorý mohol dosahovať zotrvaním v spoločnosti svojho brata. To, že v lotérii vyhral jeho brat, s tým nesúhlasí. Otcem navrhovaná výška výživného na maloletého X. nemôže pokryť potreby maloletého vzhľadom na majetkové pomery otca.

12. K odvolaniu matky a odvolaniu otca sa vyjadril kolízny opatrovník, ktorý argumentoval tým, že má za to, že ak súd dokazovaním dospel k záveru, že odôvodnené pomery maloletých detí a schopnosti a

možnosti otca mu umožňujú podieľať sa na výžive maloletých detí v takom rozsahu, v akom určil súd, je potrebné rozhodnutie potvrdiť.

13. K odvolaniu matky sa zároveň vyjadril otec, z ktorého vyplýva, že z dokazovania vyplynulo, že výhru vyhral brat a má za to, že matkou predkladaný dôkaz súkromného denníka, získaný z uzamknutej skrine jeho kancelárie, treba považovať za nezákonný dôkaz. Matka sa spolu s deťmi podieľala na nehospodárnom správaní otca, ktorý sa o svoju rodinu staral. Otec súhlasí so zamietavým rozhodnutím súdu ohľadom matkou požadovaného výživného od roku 2017.

14. K odvolaniu plnoletej dcéry sa opätovne vyjadril kolízny opatrovník, ktorý zopakoval svoje vyjadrenie k odvolaniu matky a odvolaniu otca.

15. K vyjadreniu kolízneho opatrovníka sa vyjadrila matka, ktorá zotrvala na tvrdeniach uvedených v podanom odvolaní a vyjadrení a nesúhlasí s konštatovaním kolízneho opatrovníka.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

16. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP) oprávnenými subjektmi - účastníkmi konania, v ktorých neprospech, resp. prospech bolo vydané rozhodnutia (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa s poukazom na ustanovenie § 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d), g) CSP po skonštatovaní, že podané odvolania majú zákonné náležitosti v súlade s § 127 a § 363 CSP a že odvolatelia použili zákon prípustné odvolacie dôvody, preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania s poukazom na ustanovenie § 66 CMP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ustanovenia § 329 ods. 1 CSP, keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že boli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP.

17. Podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplní na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

18. Odvolací súd v zmysle § 379 a § 380 CSP je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania sa plne stotožnil s rozhodnutím prvej inštancie, pretože bola jeho argumentácia vecne správna, objektívna, presvedčivá. Má za to, že všetky dôvody, ktoré uvádza v odvolaní odvolateľ, ako aj matka detí, vyriešil už súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku, pričom rozhodnutia prvoinstančného a odvolacieho súdu nie je možné posudzovať izolovane, pretože tvoria jeden celok.

19. Odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutočný stav veci. Odvolací súd nenašiel dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu odchýliť. Napadnutý rozsudok považuje odvolací súd za vecne správny, jeho správnosť argumentuje nasledovne.

20. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na obsah preskúmaného rozsudku i argumenty predostreté v odvolacom konaní bolo posúdiť, či sú splnené zákonné podmienky na dané skutkové okolnosti pre zmenu rozsahu výživného.

21. Odvolateľ nesúhlasí so stanovenou výškou výživného, považuje rozhodnutie vychádzajúce z nedostatočne zisteného skutočného stavu veci a závery súdu o stanovení výšky nemajú základ vo vykonanom dokazovaní, poukazujúc na svoj zdravotný stav a mesačný príjem vo výške iba nemocenského.

22. Zároveň ani navrhovateľka, ako aj plnoletá dcéra, ktorá sa pripojila k návrhu matky s rozhodnutím súdu prvej inštancie ani so stanovenou výškou výživného, ani s rozhodnutím, čo sa týka zamietnutia návrhu na spätné priznanie výšky výživného od 17.1.2017, resp. od roku 2014 nesúhlasila.

23. V nadväznosti na uplatnené odvolacie námietky odvolací súd uvádza, že za situácie súdom zisteného skutočného stavu možno konštatovať, že učenie výživného zodpovedá odôvodneným potrebám mal. X., nar. XX.X.XXXX, ako aj plnoletej dcéry T. I., nar. 2.3.2003. Súd správne určil výšku výživného, ktorá zodpovedá možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom povinného rodiča, t. j. otca, prihladnuc na osobnú starostlivosť otca, ako aj osobnú starostlivosť matky, pričom bolo preukázané, že o starostlivosť mal. X.a, ako aj dospelaj dcéry T. sa vyslovene stará matka detí.

24. Rozhodovanie o výžive maloletých detí je konaním vo veciach starostlivosti súdu o maloletých v zmysle ustanovení § 111 až § 122 CMP. Okruh účastníkov tohto konania treba posúdiť podľa ustanovenia § 7 ods. 2 CSP, podľa ktorého v konaní, ktoré možno začať aj bez návrhu, je účastníkom aj ten, o koho právach a povinnostiach sa má konať. Navrhovateľka v prvom rade (ďalej len „navrhovateľka“) bola účastníčkou predmetného konania aj pred dovŕšením 18-teho roku svojho veku. V priebehu konania navrhovateľka nadobudla procesnú spôsobilosť, kedy pred súdom môže konať samostatne v tom rozsahu, v akom má spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti (§ 67 CSP). Od tohto obdobia teda navrhovateľka získala spôsobilosť konať samostatne napriek tomu, že predmetom konania ostalo obdobie zvýšenia výživovacej povinnosti zo strany povinného otca v čase, keď bola ešte maloletá. Na základe jej súhlasu s pokračovaním v konaní sa stala účastníkom konania na strane navrhovateľa. Ak bol návrh na určenie výživného podaný pred dosiahnutím plnoletosti dieťaťa, pokračuje v konaní súd v starostlivosti o maloletých aj po jeho plnoletosti s tým rozdielom, že plnoleté dieťa má už v ďalšom súdnom konaní samostatné procesné postavenie. Súd prvej inštancie správne v konaní pokračoval s plnoletou navrhovateľkou vzhľadom na jej súhlas v konaní s podaným návrhom na zvýšenie výživného.

25. Podľa § 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

26. Podľa § 154 CMP, na konanie vo veciach výživného plnoletých osôb a iných obdobných nárokov je miestne príslušný všeobecný súd navrhovateľa.

27. Pri rozhodovaní o zmene výživného na účely zisťovania pomerov je potrebné porovnať okolnosti v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia, pričom predpokladom takejto zmeny je výrazná a trvalá zmena pomerov, či už na strane maloletého dieťaťa alebo na strane povinného rodiča. Takouto zmenou môže byť podstatne vyšší vek dieťaťa a s tým spojený nárast nevyhnutných nákladov, trvalá zmena zdravotného stavu, nástup dieťaťa do školy vyššieho stupňa a pod.

28. Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu správne vyhodnotil existenciu dôvodov na zmenu pôvodného rozsudku o výške výživného na mal. X. vo výške 100 eur a na vtedy mal. T. vo výške 160 eur v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s dôrazom na okolnosti v čase nového rozhodnutia. Pritom predpokladom takejto zmeny je výrazná a trvalá zmena pomerov, a to jednoznačne na strane mal. X. I., ako aj na strane plnoletej T. I., ale aj na strane povinného rodiča. Takouto zmenou môže byť podstatne vyšší vek dieťaťa a s tým spojený nárast nevyhnutných nákladov, trvalá zmena jednak zdravotného stavu, nástupu dieťaťa do školy vyššieho stupňa a náklady s tým spojené. Čo sa týka majetkových pomerov otca, tieto s poukazom na dôvody, ktoré uviedol súd prvej inštancie sa podstatne zmenili od času, kedy bolo rozhodované o určení výživného zo strany otca na maloleté deti. S dôrazom na tie skutočnosti, ktoré boli preukázané jednoznačne vykonaným dokazovaním súdu prvej inštancie.

29. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil existenciu dôvodov na zmenu pôvodného rozsudku, ako aj určení výživného na mal. X. a na plnoletú T. v zmysle ustanovení § 78 ods. 1, § 121, § 154 CMP, a to z hľadiska zmeny pomerov detí na strane detí, ako aj oboch rodičov. O výške výživného rozhodol správne v súlade s ustanovením § 62 a § 75 Zákona o rodine.

30. Zo skutočného stavu zisteného súdom prvej inštancie vyplývajú závery, ktoré uviedol súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia, s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje.

31. Povinnosťou súdu pri určovaní výživného je prihliadať na najlepší záujem dieťaťa, ktorý má relevanciu pri určovaní rozsahu výživného. Každé dieťa má právo mať jasný životný štýl, rasti, potreby

sú zvýšené, je potrebné prihliadnúť pri stanovení výživného aj na možné scenáre rozvoja vývoja dieťaťa a podrobiť to v krátkodobom a dlhodobom horizonte. Výživné znamená, že dieťa dostáva prostriedky a aj príležitosti, aby sa mohlo rozvíjať fyzicky, mentálne, duchovne, sociálnym zdravým, normálnym spôsobom, teda potreby dieťaťa pri stanovení výživného sú vnímané v najširšom slova zmysle a čo v najlepšom jeho záujme. Výživné má slúžiť na zabezpečenie všetkých odôvodnených potrieb dieťaťa s cieľom zabezpečiť rozvoj dieťaťa.

32. Zákon o rodine pri rozhodovaní o výške výživného vymedzuje kritériá ako určitý návod pre súd, kombináciou ktorých sa má určiť konkrétna výška výživného. Na strane oprávneného sú to relevantné odôvodnené potreby. Na strane povinného sú to schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Schopnosti predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej povinnosti a rozumejú sa nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby povinného, zdravotným stavom, vlohami, nadaním, získanými skúsenosťami. Pri posudzovaní schopností a možností povinného rodiča sú dôležité jeho reálne zárodkové (majetkové) pomery, dané napr. jeho fyzickým stavom, nadaním, množstvom získaných vedomostí a pracovnými skúsenosťami. V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že súd vychádzal z týchto zákonných kritérií pri určovaní výšky výživného. V priebehu konania zo strany otca neboli tvrdené a predložené relevantné dôkazy preukazujúce neschopnosť otca plniť výživné vo výške určenej súdom. Je povinnosťou otca, aby objektívne súdu preukázal svoje príjmy a výdaje, svoje majetkové pomery a okruh vyživovaných osôb.

33. Súd prvej inštancie zhodnotil v prvom rade potreby mal. X., ako aj plnoletej T., ako aj jej potreby v čase, dokiaľ nenadobudla plnoletosť, ako aj základné potreby a potreby, ktoré súvisia s uspokojovaním ich základných potrieb s potrebami vyššieho vzdelania. Matka predložila súdu špecifikáciu potrieb mal. X., ako aj plnoletá dcéra predložila špecifikáciu svojich nákladov, ktoré súd prvej inštancie správne posúdil v tom smere, že došlo k výraznému zvýšeniu potrieb oboch maloletých detí oproti pôvodnému stavu, kedy bolo naposledy rozhodované o výživnom. Došlo k zmenám, ako už bolo konštatované a je možné mať za osvedčené a preukázané zvýšené potreby detí sú v súvislosti s ich štúdiom, stravovaním, nákladmi na zakúpenie školských pomôcok, potrieb, náklady, ktoré súvisia s bývaním, na ktoré deti majú povinnosť sa podieľať, ako aj náklady s nákupom drogerie, kozmetiky s poukazom na zdravotný stav maloletého, ako aj plnoletej dcéry. Súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu správne zistil potreby maloletých detí a pri stanovení bežného výživného zdôraznil aj objektivitu príjmov otca a jeho majetkovej situácie.

34. Na strane maloletého X. nejde o nadpriemerné potreby, pričom príjmy rodičov sú schopné pokryť náklady, ktoré maloleté dieťa potrebuje. Pri nákladoch detí je potrebné zahrnúť aj pomer nákladov, ktoré súvisia s bývaním, s chodom domácnosti, s poplatkami za komunálny odpad, s daňovými povinnosťami, na ktorých by sa maloleté dieťa takisto malo podieľať rovnako. Náklady na bývanie v rodinnom dome uspokojuje matka mal. X. a plnoletej T., pričom výživné v sebe zahŕňa aj potreby na vzdelanie, potreby na prípravu na budúce povolanie, kultúrne, športové, rekreačné potreby, ako aj náklady zdravotnej starostlivosti, pričom tieto sú považované za primerané, ak sa hodnotí aj fyzická, duševná vyspelosť maloletého dieťaťa. Ak sú reálne možnosti oprávnených rodičov väčšie, odôvodnenými sú aj ďalšie potreby dieťaťa, ktoré síce nie sú nevyhnutné, ale so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu sú prospešné pre všestranný vývoj dieťaťa. Z charakteru výživného ako dávky zročnéno do budúcnosti vyplýva, že nemožno všetky výdavky preukázať, keďže budú vznikať až v budúcnosti.

35. Odvolací súd po vyhodnotení zisteného skutočného stavu a vyhodnocujúc námietky tak otca, matky, ako aj plnoletej dcéry v podaných odvolaniach prijíma právny záver a má za to, že je v danom prípade dôvodné uplatnenie princípu potenciality príjmov otca. Otec ako bolo preukázané, bol súčasťou výhry jeho brata v Lote vo výške 3 000 000 eur, pričom ako bolo preukázané, mohol disponovať účtom svojho brata, konkrétne on sám. Zároveň bolo preukázané, že požičiava finančné prostriedky iným ľuďom a vlastní 4-izbový byt v B. C. S., ako aj dve osobné motorové vozidlá a z príslušných účtov, ktoré má v D. S. alebo inej banke, mu plynú finančné zisky, a to podiely z takto vložených finančných prostriedkov. Rozhodným aj pre odvolací súd bolo posúdenie jeho reálnych možností a schopností v prípade, ak bol zamestnaný v danej spoločnosti brata, resp. v pracovnom vzťahu a pracoval by na príjme, ktorý by dosahoval, skôr ako z príjmu, ktorý by s ohľadom na svoje skutočné schopnosti a možnosti dané jeho fyzickým stavom, pracovnými skúsenosťami a ponukou a dopytom na rozumne regionálnom určenom trhu mohol dosahovať. V priebehu konania otec nepredložil žiadne dôkazy, ktoré by vyvrátili závery súdu o jeho nožnej potencialite pracovať. Rovnako z dôkazov, ktoré boli ním predložené v

priebehu dokazovania nie sú zrejme dôvody, prečo vystúpil zo spoločnosti svojho brata, toho času je bez pracovného pomeru, čo nie je v súlade v kontexte toho čo vypovedal.

Keďže otec nepreukázal v priebehu konania žiadne dôkazy, ktoré by smerovali k záveru tomu, že nie je v jeho schopnostiach dosahovať iný príjem, a teda sa nezbavil príjmov bez vážneho dôvodu v zmysle § 75 ods. 1 Zákona o rodine, možno tak v prejednávanej veci vychádzať z otázky možného potencionálneho príjmu povinného rodiča, ktorý dosahoval v období pred desiatimi rokmi.

36. Zároveň sa odvolací súd vyjadruje k odvolacím námietkam matky, ktorá argumentovala tým, že otec maloletých detí od roku 2016 neprispieva na rodinu, pričom využíva finančné prostriedky v prospech iných osôb na dovolenky, na gamblerstvo, uvedené skutočnosti nepoprel ani samotný otec maloletých detí a uvedené skutočnosti správne vyhodnotil súd prvej inštancie, keď stanovil výšku výživného v prospech mal. X., ako aj plnoletej dcéry T. v takej výške, ako je uvedené v rozsudku súdu. Čo sa týka hodnotenia dôvodov osobitného zreteľa a určením výživného od roku 2014 tak, ako to žiadala matka vo svojom návrhu, odvolací súd sa splne stotožnil s dôvodmi, ktoré uviedol súd prvej inštancie a správne určil tak vyživovaciu povinnosť, ako aj zaostalé výživné od 26.7.2018 tak, ako je to uvedené vo výroku II. rozsudku súdu prvej inštancie. Čo sa týka návrhu matky je odvolací súd toho názoru, že s určením vyživovacej povinnosti k mal. X.i sa v plnom rozsahu vysporiadal, výživné určil správne s poukazom už na konštatovanie odvolacieho súdu vyššie s poukazom na potreby maloletého dieťaťa, ako aj na výšku príjmov povinného otca, ako aj matky.

37. K odvolaniu dospeljej dcéry odvolací súd sa stotožňuje s dôvodmi, na ktoré poukázal k odvolaniu matky, pretože odvolacie námietky sú totožné u plnoletej dcéry, ako aj pri odvolacích námietkach matky. O majetkových pomeroch otca, ako aj o finančnej rezerve, ako aj o finančnej pomoci v súčasnej dobe iným osobám, dovolenky, ako aj jeho konanie, ktoré súvisí s odchodom zo spoločnosti brata, tomuto sa v plnom rozsahu súd prvej inštancie venoval, odôvodnil uvedené, a preto odvolacie námietky tak matky, ako aj plnoletej dcéry odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodné.

38. Takisto ako konštatoval o odvolacích námietkach matky a plnoletej dcéry, tak isto odvolací súd argumentuje aj k odvolacím námietkam otca, ktoré ako už uviedol, neboli spôsobilé k tomu, aby zmenil, resp. zrušil odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie.

39. Odvolací súd poukazuje na to, že pri uplatnení princípu potencionality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihliada len na skutočné, teda faktické príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný, teda potenciálne mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti a dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojím konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne vedie až k strate jeho príjmu a tým aj k strate možnosti platiť výživné. Na zníženie, resp. stratu príjmu povinného súd prihliada len vtedy a len v takom prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného. Obdobné negatívne dopady na možnosť platiť výživné, aké má konanie povinného, ktorým sa sám bez vážneho dôvodu vzdal doterajšieho výhodnejšieho zamestnania a zamenil ho za zamestnanie menej výhodné, ktoré dosahuje nižší príjem, má úmyselné protiprávne konanie povinného majúceho znaky trestnej činnosti, za ktoré môže byť trestne stíhaný (poukaz na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 20.2.2019, sp. zn. 3Cdo/236/2018).

40. Pokiaľ ide o otázku súčasného príjmu a majetkových pomerov povinného, kedy naozaj reálne príjem otca predstavuje preukázané finančné prostriedky, je potrebné uviesť, že finančné prostriedky, ktorými otec disponuje momentálne majú dosah aj na určené výživné, nakoľko bolo preukázané, že z finančných prostriedkov, ktoré mal k dispozícii povinný otec za takú dobu, aká bola posudzovaná súdom prvej inštancie, nemohlo dôjsť k zníženiu na takú výšku, aby nebol schopný platiť výživné na svojho maloletého syna a plnoletú dcéru v určenej výške.

41. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, z čoho vyplýva, že každý rodič je povinný usmerňovať svoje pracovné a životné aktivity tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti k dieťaťu nebolo ohrozené. Zjednodušene povedané, pokiaľ rodič plánuje zmenu zamestnania, zmenu bydliska alebo počtu vyživovacích povinností, musí mať na zreteli vždy už existujúce vyživovacie povinnosti tak, aby ich plnenie žiadnym spôsobom neohrozil,

a to ani do budúcnosti so zreteľom na predpoklad zvyšujúcich sa potrieb oprávnených detí v súvislosti s ich vekom, rastom a štúdiom.

42. Za daného stavu odvolací súd potvrdil rozsudok ako vecne správny postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 2 ods. 1 CMP. Odvolací návrh odvolateľa na zmenu vyživovacej povinnosti na sumu 100 eur v prospech mal. X. a v prospech plnoletej T. na 160 eur považoval za rozporný s najlepším záujmom detí ohrozujúci riadne uspokojovanie ich odôvodnených potrieb, nevyváženosť v plnení si rodičovských povinností k deťom zo strany povinného otca.

43. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ustanovenia § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle ustanovenia § 55 CMP.

44. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere 3:0 hlasov (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).